

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
Дніпропетровське обласне територіальне відділення
РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

22.12.2017 року

м. Дніпро

№ 51/01-14/04-17

Справа № 37/06-03-1/15

***Про порушення законодавства
про захист економічної
конкуренції та накладення штрафу***

Адміністративна колегія Дніпропетровського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі – адміністративна колегія), розглянувши подання з попередніми висновками від 07.12.2017 року № 173 та матеріали справи № 37/06-03-1/15, розпочатої розпорядженням адміністративної колегії від 03.07.2015 року № 40/01-15/06-15р за ознаками порушення законодавства про захист економічної конкуренції передбаченого пунктом другим статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначеного частиною першою статті 13 цього Закону в діях Суб'єкта господарювання, у складі публічного акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації «Дніпропетровськгаз» (і.к. 03340920) та товариства з обмеженою відповідальністю «Дніпрорегіонгаз» (і.к.38873258)

ВСТАНОВИЛА:

Публічне акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Дніпропетровськгаз» (і.к. 03340920), юридична адреса – 49044, Україна, м. Дніпро, вул. Шевченка, 2. (надалі – ПАТ «Дніпропетровськгаз»).

ПАТ «Дніпропетровськгаз» відповідно до Статуту (нова редакція), який зареєстровано державним реєстратором (номер запису 12241050041006763) та затверджено загальними зборами акціонерів ПАТ «Дніпропетровськгаз» (протокол загальних зборів акціонерів ПАТ «Дніпропетровськгаз» №1 від 06.04.2013 року), є юридичною особою, має найменування, самостійний баланс, круглу печатку та штампи із своїм найменуванням, фірмові бланки, поточні, валютні, депозитні та інші рахунки в банківських установах, має право від свого імені вчиняти будь - які правочини та укладати будь – які договори, здійснювати господарські операції та інше.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Дніпрорегіонгаз» (і.к.38873258), юридична адреса – 52005, Дніпропетровська обл., Дніпропетровський район, смт. Ювілейне, вул. Виробнича, буд. 23. (надалі –ТОВ «Дніпрорегіонгаз», Товариство).

ТОВ «Дніпрорегіонгаз» відповідно до Статуту, який зареєстровано державним реєстратором (дата реєстрації 22.08.2013 року, номер запису 12031020000028683) та затверджено загальними зборами учасників ТОВ «Дніпрорегіонгаз» (протокол загальних зборів учасників № 1 від 01.08.2013 року), є юридичною особою, має найменування, самостійний баланс, круглу печатку та штампи із своїм найменуванням, фірмові бланки, поточні, валютні, депозитні та інші рахунки в банківських установах, має право відкривати (закривати) поточні, валютні, депозитні та інші рахунки в банківських установах, від свого імені вчиняти будь - які правочини та укладати будь – які договори, здійснювати господарські операції та інше.

Таким чином, ПАТ «Дніпропетровськгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз» здійснюють господарську діяльність, тому у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктами господарювання.

У ході дослідження ринку скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах) встановлено, що одним з видів діяльності ПАТ «Дніпропетровськгаз» є реалізація скрапленого газу (у балонах) фізичним особам.

ПАТ «Дніпропетровськгаз» мало дозвільні документи на участь у спеціалізованих аукціонах, запроваджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.10.2011 року № 1064 «Деякі питання організації та проведення біржових аукціонів з продажу нафти сирової, газового конденсату власного видобутку і скрапленого газу» (надалі – Постанова Кабінету Міністрів України №1064) та дозвільні документи на транспортування небезпечних вантажів за встановленими маршрутами. У ПАТ «Дніпропетровськгаз» налічувалось 3 ділянки з реалізації скрапленого газу, в тому числі населенню, (ГНП Нікопольська на 200 м.куб., ГНП Магдалинівська на 140 м.куб. та ГНС Самарівське ВУГГ на 1400 м.куб (загалом 1740 м.куб)), які здійснювали приймання, зберігання, транспортування та реалізацію скрапленого газу, спеціалізований автотранспорт.

Протягом 2014 року реалізацію скрапленого газу населенню ПАТ «Дніпропетровськгаз» доручило ТОВ «Дніпрорегіонгаз», за договором-дорученням від 01.11.2013 року № 01/01/11, виконувати роботи з постачання скрапленого газу побутовим споживачам (в балонах). Відповідно до умов договору вартість скрапленого газу для населення встановлювало ПАТ «Дніпропетровськгаз».

Таким чином, на ринку скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах) у 2014 році в територіальних межах Дніпропетровської області, крім м. Кривий Ріг та Криворізького району, узгоджено здійснювали діяльність ПАТ «Дніпропетровськгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз».

Засновником ТОВ «Дніпрорегіонгаз», з часткою 100%, є ПАТ «Дніпропетровськгаз».

У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», суб'єкт господарювання - юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими. Пов'язаними особами є юридичні та/або фізичні особи, які спільно або узгоджено здійснюють господарську діяльність, у тому числі спільно або узгоджено чинять вплив на господарську діяльність суб'єкта господарювання.

ПАТ «Дніпропетровськгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз» у 2014 році узгоджено здійснювали господарську діяльність і ПАТ «Дніпропетровськгаз» здійснює контроль над ТОВ «Дніпрорегіонгаз».

Таким чином, у розумінні законодавства про захист економічної конкуренції ПАТ «Дніпропетровськгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз» є суб'єктом господарювання, який у 2014 році здійснював господарську діяльність на ринку скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах) в межах Дніпропетровської області, крім м. Кривий Ріг та Криворізького району.

Відповідно до договору доручення від 12.01.2015 року № Д-15 з додатковими угодами протягом 2015-2016 років ПАТ «Дніпропетровськгаз» реалізацію скрапленого газу населенню було також доручено ТОВ «Дніпрорегіонгаз» виконувати роботи з постачання скрапленого газу побутовим споживачам (в балонах). Відповідно до умов договору вартість скрапленого газу для населення встановлювало ПАТ «Дніпропетровськгаз».

Отже, у 2015-2016 роках ситуація не змінилась.

Таким чином, у розумінні законодавства про захист економічної конкуренції ПАТ «Дніпропетровськгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз» є суб'єктом господарювання, який у 2015-2016 роках здійснював господарську діяльність на ринку скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах) в межах Дніпропетровської області, крім м. Кривий Ріг та Криворізького району.

Визначення ринкового становища ПАТ «Дніпропетровськгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз» (надалі – Суб'єкт господарювання) здійснено відповідно до Закону України «Про захист економічної конкуренції», «Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку», затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 року №49-р,

zareєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 року за № 317/6605 (надалі – Методика).

Об'єктом для визначення монопольного (домінуючого) становища є: Суб'єкт господарювання.

Товарні межі ринку. Відповідно до Методики, товарні межі ринку - товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого. Перелік товарів, щодо яких визначалось ринкове становище Суб'єкта господарювання, складався з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

На теперішній час скраплений газ реалізується кінцевим споживачам:

- 1) (в балонах): 1.1) для побутових потреб населення;
- 1.2) для господарських потреб юридичних осіб, та
- 2) у якості моторного палива через АГЗС.

За критерієм подібності – ціна (пункт 4.2 Методики), скраплений газ в балонах для побутових потреб населення та для господарських потреб юридичних осіб не можуть бути віднесені до одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), оскільки ціни на ці товари суттєво відрізняються (дані наведені в таблицях №№1; 2). Зазначена різниця цін пояснюється тим, що скраплений газ в балонах для побутових потреб населення придбається на спецаукціонах за регульованими цінами, а скраплений газ в балонах для господарських потреб юридичних осіб придбається на вільному ринку за ринковими цінами.

Враховуючи викладене, товарними межами ринку визначено – реалізацію скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах).

Територіальні (географічні) межі ринку визначено шляхом установаження мінімальної території зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару, в межах якої за звичайних умов споживач може легко задовольнити свій попит на певний товар та за межами якої з точки зору споживача придбання товарів є недоцільним.

Згідно Правил роздрібної торгівлі та надання послуг з постачання скрапленого вуглеводневого газу для побутових потреб населення та інших споживачів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 20.11.2003 року №1790 роздрібну торгівлю та надання послуг з постачання газу здійснюють: - спеціалізовані підприємства, які мають дозвіл Держнаглядохоронпраці на надання послуг з постачання газу, торговий патент для роздрібної торгівлі, забезпечені аварійно-диспетчерськими службами, оперативним зв'язком "04", підрозділами аварійно-відновних робіт, а також мають виробничу базу, необхідну для виконання всіх видів робіт для забезпечення безперебійного та безаварійного газопостачання; - інші суб'єкти підприємницької діяльності, які мають дозвіл Держнаглядохоронпраці на цей вид діяльності і торговий патент для роздрібної торгівлі.

У разі відсутності у суб'єктів підприємницької діяльності аварійно-диспетчерських служб, оперативного зв'язку "04", підрозділів аварійно-відновних робіт, виробничої бази, необхідної для виконання всіх видів робіт для безперебійного та безаварійного газопостачання, вони повинні укладати із відповідними службами спеціалізованих підприємств договори на виконання зазначених робіт.

Газ у балонах відпускається споживачам, які мають бути зареєстровані в установленому порядку газобалонні установки, у балонах ємністю 27 та 50 літрів.

Споживач може легко задовольнити свій попит на певний товар у суб'єкта господарювання, який розташований ближче до місця проживання споживача або місця дислокації газобалонних установ. Крім того, доставити скраплений газ у балонах до споживача має можливість суб'єкт господарювання який має дозвільні документи на транспортування небезпечних вантажів за встановленими маршрутами і ці маршрути

проходять у безпосередній близькості від місцезнаходження газобалонних установок споживача. Такими мінімальними територіями досліджуваного ринку визначено територія Дніпропетровської області, крім м. Кривий Ріг та Криворізького району.

Споживачами визначено фізичних осіб - побутових споживачів скрапленого газу Дніпропетровської області, крім м. Кривий Ріг та Криворізького району, які використовують його для побутових потреб (приготування їжі, інше).

Часові межі ринку.

Відповідно до Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок із сталою структурою.

Отже, **часовими межами ринку** визначено 2014-2016 роки - проміжок часу, протягом якого залишалась незмінною структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому.

Бар'єри вступу на ринок.

На відміну від суб'єктів господарювання, які реалізують скраплений газ, в якості моторного палива, суб'єкти ринку скрапленого газу для потреб населення, додатково повинні:

- а). Організувати аварійно-диспетчерську службу;
- б). Організувати підрозділ аварійно-відновних робіт та підрозділ контролю балонів;
- в). Мати спеціалізований автотранспорт для перевезення небезпечних вантажів (балонів);
- г). Отримати дозвіл на перевезення небезпечних вантажів;
- д). Зареєструватися на біржі, для участі у спеціалізованих аукціонів.

Під бар'єрами вступу на ринок розуміються фактори та обставини правового, організаційного, технологічного, економічного характеру, які перешкоджають новим суб'єктам господарювання вступити на товарний ринок і почати конкурувати з вже діючими на ньому суб'єктами господарювання.

У розумінні Методики наявність хоча б одного бар'єру вступу на ринок, що не може бути подоланий суб'єктом господарювання протягом 1-2 років унаслідок неможливості компенсації за цей час витрат необхідних для вступу на ринок, розглядається як ознака того, що суб'єкт господарювання не є потенційним конкурентом.

Відповідно до Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання:

- які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості;
- які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку;
- нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.

Витрати необхідні для подолання бар'єрів вступу на ринок, зазначених вище, не можуть бути компенсовані протягом 1-2 років, а укласти договори зі спеціалізованим підприємством на виконання робіт або оренду є проблематичним, оскільки суб'єкти господарювання, які можуть надавати ці послуги є учасниками ринку.

Визначення конкурентів.

Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання вважається становище суб'єкта господарювання, якщо:

- на цьому ринку у нього немає жодного конкурента;
- не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.

За інформацією ПАТ «Дніпропетровськгаз» (початок цитат): «ПАТ «Дніпропетровськгаз» не відомо про інших суб'єктів господарювання які також займаються продажем скрапленого газу для побутових потреб населення на території Дніпропетровської області» (кінець цитат).

За інформацією ТОВ «Дніпрорегіонгаз» (початок цитати): «Інформація щодо конкурентів в сегменті ринку: побутові потреби населення в балонах – інформація відсутня» (кінець цитати).

Отже, Суб'єкт господарювання не надав конкурентів, які б здійснювали діяльність у 2014 році на ринку реалізації скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах) в територіальних межах Дніпропетровської області, крім м. Кривого Рогу та Криворізького району та чинили конкурентний тиск на його діяльність.

Відповідно до вимог законодавства, а саме Постанови Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 570 «Про організацію та проведення біржових аукціонів з продажу нафти сирової, газового конденсату власного видобутку і скрапленого газу», спеціалізовані підприємства подають до облдержадміністрацій для узгодження довідки про обсяг та напрями реалізації скрапленого газу, придбаного підприємствами на попередньому спеціалізованому аукціоні, які у подальшому подаються для узагальнення та подання інформації аукціонному комітетові з продажу нафти сирової, газового конденсату власного видобутку і скрапленого газу.

Згідно інформації, отриманої територіальним відділенням від Управління паливно – енергетичного комплексу та енергозбереження Дніпропетровської обласної державної адміністрації Дніпропетровської області, довідки про закупівлю та реалізацію скрапленого газу, придбаного на спеціалізованих аукціонах протягом 2014 року для узгодження подавали два суб'єкти господарювання: ПАТ «Дніпропетровськгаз» та ПАТ «Криворіжгаз», останній здійснював діяльність на ринку скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах) у м. Кривому Розі та у Криворізькому районі Дніпропетровської області.

Територіальним відділенням, у ході дослідження ринку та збору доказів у цій справі, не встановлено інших суб'єктів господарювання, крім Суб'єкта господарювання, які б протягом 2014 року, здійснювали діяльність на ринку реалізації скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах) в територіальних межах Дніпропетровської області, крім м. Кривого Рогу та Криворізького району.

Зазначені довідки про закупівлю та реалізацію скрапленого газу, придбаного на спеціалізованих аукціонах для узгодження подавались цими суб'єктами господарювання і у 2015 - 2016 роках.

ТОВ «Дніпрорегіонгаз» у своїх запереченнях зазначило, що оскільки з ПАТ «Дніпропетровськгаз» не укладались договори про спільну діяльність, тому вони не є пов'язаними особами.

Наведені заперечення спростовуються тим, що ПАТ «Дніпропетровськгаз» є засновником ТОВ «Дніпрорегіонгаз» з часткою 100%, тому, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», ПАТ «Дніпропетровськгаз» здійснює контроль над діяльністю ТОВ «Дніпрорегіонгаз». Крім того, наведене визначення «суб'єкта господарювання» передбачає не тільки спільну й узгоджену господарську діяльність, що в свою чергу підтверджується умовами договору - доручення від 01.11.2013 року № 01/01/11, укладеного між ними.

Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», монопольним (домінуючим) вважається становище суб'єкта господарювання, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

Територіальним відділенням, у ході дослідження ринку та збору доказів у цій справі, не встановлено інших суб'єктів господарювання, крім Суб'єкта господарювання, які б протягом 2014 року, здійснювали діяльність на ринку реалізації скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах) в територіальних межах Дніпропетровської області, крім м. Кривого Рогу та Криворізького району.

Також, згідно інформації ПАТ «Дніпропетровськгаз» (початок цитати): «На ПАТ «Дніпропетровськгаз» відсутній порядок розрахунку загальновиробничих витрат при визначенні вартості встановлення цін на скраплений газ» (кінець цитати).

За інформацією ПАТ «Дніпропетровськгаз» фактичні витрати підприємства пов'язані з реалізацією скрапленого газу, складаються: покупка скрапленого газу, враховуючи послуги з доставки та наливу; витрати на відрядження (відрядження пов'язані з аукціоном); збір за участь в аукціоні по закупівлі газу та інші послуги сторонніх організацій (комісійна винагорода). Також ПАТ «Дніпропетровськгаз» отримує рентабельність у сумі 0,10 грн. на балоні згідно додатку № 1 до договору доручення від 01.11.2013 року № 01/01/11.

Як встановлено, що крім реалізації скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах), за Договором доручення від 01.11.2013 року № 01/01/11, ТОВ «Дніпрорегіонгаз» у 2014 році здійснювало діяльність на цьому ринку у інших територіальних межах (Миколаївська область та м. Кривий Ріг та Криворізького району Дніпропетровської області) та на інших сегментах ринку скрапленого газу (для господарських потреб юридичних осіб, та у якості моторного палива через АГЗС).

Обсяги та ціни закупівлі та реалізації скрапленого газу (для господарських потреб юридичних осіб, та у якості моторного палива через АГЗС), придбаного поза спецаукціонів ТОВ «Дніпрорегіонгаз» за 2014 рік наведені у таблиці №2 (інформація ТОВ «Дніпрорегіонгаз»).

Таблиця №2

Період	Закупівля				Реалізація						Залишки			
	Скрапленого газу для потреб населення		Скрапленого газу придбаного поза спецаукціонів		Скрапленого газу для потреб населення		Скрапленого газу юридичним особам в балонах		Скрапленого газу для АГЗС		Скрапленого газу для потреб населення		Скрапленого газу придбаного поза спецаукціонів	
	тонн	грн./тн.	Тонн	грн./тн.	Тонн	грн./тн	тонн	грн./тн.	Тонн	грн./тн	тонн	грн./тн	тонн	грн./тн
на 01.01.2014	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	264,578	9732
1 кв. 2014	-	-	994,382	9658,08	-	-	157,385	13083,69	763,459	11107,92	-	-	273,114	9658,08
2 кв. 2014	-	-	2215,647	10540,22	-	-	187,932	13598,48	982,873	13069,19	-	-	1246,445	10540,22
3 кв. 2014	-	-	1433,712	13684,9	-	-	183,447	15746,08	1213,21	15303,11	-	-	1130,683	13684,9
4 кв. 2014	-	-	950,294	13709,26	-	-	180,468	17418,55	1138,12	15619,79	-	-	619,793	13709,26
Всього за 2014р.	-	-	5594,035	-	-	-	709,232	-	4097,669	-	-	-	-	-

Порівняння цін придбання скрапленого газу на спецаукціонах (ПАТ «Дніпропетровськгаз» табл. 1) та поза їх межами (ТОВ «Дніпрорегіонгаз» табл. 2) свідчить, що скраплений газ для потреб населення придбавався за цінами в 3,5 рази дешевше, ніж за ринковими цінами.

Згідно інформації ТОВ «Дніпрорегіонгаз» щодо порядку формування відпускних цін на скраплений газ для побутових потреб населення (в балонах) (початок цитати): «На підставі фактичних оброблених даних бухгалтерського обліку за визначений базовий період у розрізі витрат за елементами з урахуванням загальновиробничих витрат (витрат, пов'язані з організацією, веденням, обслуговуванням та управлінням виробництва, що розподіляються згідно із затвердженою базою - фондом заробітної плати), адміністративних витрат (витрат, які не входять до складу виробничої собівартості та розподіляються згідно із затвердженою базою - пропорційно об'єму реалізації за усіма видами діяльності)

проводиться аналіз фактично понесених витрат підприємством при реалізації скрапленого газу в балонах.

При формуванні відпускної ціни застосовуються планові витрати по статтях витрат з урахуванням запланованої оптимізації виробничих процесів (скорочення експлуатаційних витрат, скорочення чисельності персоналу). Витрати, понесені Повіреним, залежать від обсягу робіт – об'єму реалізованого скрапленого газу в балонах у визначеному базовому періоді.

Розрахунок експлуатаційних витрат на 1 тонну скрапленого газу виконується Повіреним та надається Довірителю для включення в відпускну ціну на скраплений газ» (кінець цитати).

ТОВ «Дніпрорегіонгаз» повідомлено (початок цитати): «Формування та встановлення відпускних цін на скраплений газ для побутових потреб населення проводять суб'єкти господарювання з якими укладені договори доручення. Тобто, у даному випадку, ціни реалізації визначались ПАТ «Дніпропетровськгаз». Затверджені наказами відпускні ціни доводяться до Товариства з метою виконання умов за діючими договорами доручення. ТОВ «Дніпрорегіонгаз» зі свого боку надає розшифрування експлуатаційних витрат у разі зміни» (кінець цитати).

Також, згідно інформації ТОВ «Дніпрорегіонгаз» (початок цитати): «Суб'єктам господарювання (ПАТ «Дніпропетровськгаз» у тому числі) надавались однакові «експлуатаційні витрати, пов'язані з реалізацією скрапленого газу», тому що на підприємстві ведеться загальний облік витрат без пооб'єктного розподілення, так як більшість виробничих процесів є централізованими та єдиними» (кінець цитати).

Інформація щодо вартості (ціни) 1 балона /21 кг. (50 л.) протягом 2014 року, яку ПАТ «Дніпропетровськгаз» було доведено до ТОВ «Дніпрорегіонгаз» для його реалізації за Договором доручення від 01.11.2013 року № 01/01/11 наведена у Таблиці №3.

Таблиця №3

Період	Ціна, грн/балон	Експлуатаційні витрати ТОВ «Дніпрорегіонгаз», включені до калькуляції ПАТ «Дніпропетровськгаз» грн./т	Експлуатаційні витрати ТОВ «Дніпрорегіонгаз», у розрахунку на 1 кг. грн./кг	Експлуатаційні витрати ТОВ «Дніпрорегіонгаз» у розрахунку на балон (21кг.). грн./л
з 01.01.2014 р. по 09.02.2014 р.	157,00	4161,94	4,16	87,36
з 10.02.2014 р. по 27.09.2014 р.	172,12	4725,60	4,73	99,33
з 28.09.2014 р. по 31.12.2014 р.	179,17	4263,05	4,26	89,46

ТОВ «Дніпрорегіонгаз» у своїх запереченнях зазначило, що при дослідженні ціноутворення територіальним відділенням не порівняні ціни реалізації скрапленого газу в балонах для побутових потреб населення з іншими регіонами України. З цього приводу слід зазначити, що ринки реалізації скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах) у інших територіальних межах також є монополізованими, а за змістом пункту першого частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», потребує порівняння з ціноутворенням за умов існування значної конкуренції на ринку. За відсутності ринку-порівняння територіальним відділенням порівняна ринкова поведінка ТОВ «Дніпрорегіонгаз» на інших ринках та на інших територіях, де здійснювало діяльність ТОВ «Дніпрорегіонгаз». Також, його ринкова поведінка досліджувалась та порівнянна у різні часові періоди (2014-2016 роки).

За результатом аналізу інформації, отриманої від ТОВ «Дніпрорегіонгаз» за 2014 рік, ним було реалізовано скрапленого газу:

Таблиця №4

Напрямки реалізації	тонн	% від загального обсягу реалізації
для побутових потреб населення (у балонах) за Договором доручення від 01.11.2013 року № 01/01/11	1473,2	19,29
для побутових потреб населення (у балонах) за Договорами доручення з ПАТ «Криворіжгаз» та ПАТ «Миколаївгаз»	1355,732	17,75
для господарських потреб юридичних осіб (у балонах) в.т.ч.:	709,232	9,3
для господарських потреб юридичних осіб (у балонах) в Дніпропетровській області, крім м. Кривий Ріг та Криворізького району	348,00	4,56
у якості моторного палива через АГЗС	4 097,669	53,66
Всього	7635,833*	100

*Слід зазначити, що до вказаних обсягів реалізації скрапленого газу не включено скрапленій газ реалізований ТОВ «Дніпрорегіонгаз» за іншими видами діяльності.

За загально відомою інформацією, суми змінних та постійних загальнопромислових витрат входять до планової собівартості і розподіляються між окремими видами продукції пропорційно до вибраної бази розподілу за розрахованими коефіцієнтами.

Тобто, Товариство повинно відносити свої витрати пропорційно до об'єму реалізації скрапленого газу, а саме в межах Дніпропетровської області, крім м. Кривий Ріг та Криворізького району, -19,29% і 4,56 %, тобто не повинні перевищувати 23,85 % (19,29% + 4,56 %) витрат, понесених при реалізації скрапленого газу населенню, юридичним особам та через АГЗС Товариством за 2014 рік.

Територіальним відділенням отримана інформація ТОВ «Дніпрорегіонгаз» (лист від 19.06.2015 року вих.№ 230/1 та в ході позапланової перевірки) щодо витрат понесених Товариством за різними видами діяльності та в розрізі територіальних меж його діяльності у 2014 році.

Порівняння деяких статей експлуатаційних витрат, пов'язаних: - з усією господарською діяльністю, - з реалізацією скрапленого газу населенню, юридичним особам та через АГЗС на всіх територіях та - з реалізацією скрапленого газу для побутових потреб населення та юридичним особам в балонах в межах Дніпропетровської області (крім Кривий Ріг та Криворізького району) наведені в Таблиці 5

Таблиця 5

Статті експлуатаційних витрат ТОВ «Дніпрорегіонгаз»	Експлуатаційні витрати, пов'язані з усією господарською діяльністю в т.ч і витрати, пов'язані з реалізацією скрапленого газу населенню, юридичним особам в балонах та через АГЗС в межах (грн.)	Експлуатаційні витрати, пов'язані з реалізацією скрапленого газу населенню, юридичним особам в балонах та через АГЗС в межах Дніпропетровської, Миколаївської та Запорізької області (грн..)	Експлуатаційні витрати, пов'язані з реалізацією скрапленого газу для побутових потреб населення та юридичним особам в балонах в межах Дніпропетровської області (крім Кривий Ріг та Криворізького району) (грн.)
послуги залізничного транспорту (перевезення зрідженого газу)	1375000	635000	1303466,95
газ природний на власні потреби	375 000	375 000	327070,24
втрати виробничі скрапленого газу	752 000	383 000	696981,56
втрати технологічні скрапленого газу	966000	966000	656501,24

держпівірка приладів	166 000	149000	126155,87
послуги з наливу зрідженого газу автомобільним транспортом	310 000	237 000	309 861,1
послуги автомобільного транспорту (перевезення зрідженого газу)	3228000	3117000	1833438,03
послуги з наливу зрідженого газу автомобільним транспортом	310000	237000	309861,1

Як вбачається з наведених у Таблиці 5 даних, по відношенню до загальних експлуатаційних витрат ТОВ «Дніпрорегіонгаз», пов'язаних з усією господарською діяльністю за 2014 рік, до експлуатаційних витрат при реалізації скрапленого газу (в балонах) для побутових потреб населення та юридичним особам в межах Дніпропетровської області, крім м. Кривий Ріг та Криворізького району, ним внесені витрати у співвідношенні до витрат з усієї господарської діяльності:

- послуги залізничного транспорту (перевезення зрідженого газу) – 94,8 %;
- газ природний на власні потреби – 87,22%;
- втрати виробничі скрапленого газу – 92,68%;
- втрати технологічні скрапленого газу – 68%;
- держпівірка приладів – 76%
- послуги автомобільного транспорту (перевезення зрідженого газу) – 42,6 %;
- послуги з наливу зрідженого газу автомобільним транспортом – 99,95 %.

По відношенню до експлуатаційних витрат з реалізації скрапленого газу населенню, юридичним особам в балонах та через АГЗС в межах Дніпропетровської, Миколаївської та Запорізької області ТОВ «Дніпрорегіонгаз», за 2014 рік, до експлуатаційних витрат при реалізації скрапленого газу (в балонах) для побутових потреб населення та юридичним особам в межах Дніпропетровської області, крім м. Кривий Ріг та Криворізького району, ним внесені витрати:

- послуги залізничного транспорту (перевезення зрідженого газу) – 205,27 %;
- газ природний на власні потреби – 87,22%;
- втрати виробничі скрапленого газу – 181,98 %;
- втрати технологічні скрапленого газу – 68%;
- держпівірка приладів – 84,67%
- послуги автомобільного транспорту (перевезення зрідженого газу) – 58,82 %;
- послуги з наливу зрідженого газу автомобільним транспортом – 130,74 %.

Наведені у Таблиці 5 дані також свідчать про те, що до експлуатаційних витрат Товариство при реалізації скрапленого газу для побутових потреб населення та юридичним особам в межах Дніпропетровської області, крім м. Кривий Ріг та Криворізького району, внесені витрати в порівнянні з витратами, які понесло Товариство при реалізації скрапленого газу населенню, юридичним особам та через АГЗС Товариством за 2014 рік (загалом у м. Кривий Ріг та Криворізький район, Миколаївська та Запорізька області) більше ніж у 2 рази на послуги залізничного транспорту (перевезення зрідженого газу), у 1,8 рази на втрати виробничі скрапленого газу та у 1,3 рази на послуги з наливу зрідженого газу автомобільним транспортом.

За результатом аналізу експлуатаційних витрат Товариства встановлено, що технологічні втрати скрапленого газу є більшими, для виконання договору доручення від 01.11.2013 року № 01/01/11 з ПАТ «Дніпропетровськгаз», ніж для виконання договору доручення з ПАТ «Криворіжгаз», а саме на 1 балон для ПАТ «Дніпропетровськгаз» складає 8,16 грн. а для ПАТ «Криворіжгаз» 3,78 грн. Статті витрат на «послуги залізничного транспорту (перевезення зрідженого газу)» та на «послуги залізничного транспорту (без перевезення зрідженого газу)» для ПАТ «Криворіжгаз» в загалі не включені, а для виконання договору доручення ПАТ «Дніпропетровськгаз» складають 15,85 грн. на 1 балоні. Так, не включені для ПАТ «Криворіжгаз» витрати на «втрати виробничі

скрапленого газу», а для ПАТ «Дніпропетровськгаз» ці витрати складають 7,68 грн. на 1 балон і також не включені витрати послуги з наливу зрідженого газу автомобільним транспортом, а для ПАТ «Дніпропетровськгаз» - 3,63 грн. на 1 балон. Слід зазначити, що відповідно до інформації ПАТ «Дніпропетровськгаз» за послуги з доставки та наливу скрапленого газу зі спецаукціонів сплачує ПАТ «Дніпропетровськгаз».

Тобто, зазначені витрати є збільшеними, оскільки надаються одні послуги та виконуються однакові технологічні операції і включення витрат до одного регіону і відсутність їх у іншому обумовлюються внесенням збільшених витрат, зокрема за статтями: витрат виробничого скрапленого газу, послуг залізничного транспорту (перевезення зрідженого газу), послуг залізничного транспорту (без перевезення зрідженого газу), послуг з наливу зрідженого газу автомобільним транспортом, оскільки списуються ці витрати лише внутрішніми документами. Також, ці витрати віднесені не пропорційно витратам понесених Товариством, зокрема: занижена реалізація скрапленого газу для побутових потреб населення на 23,8 тонн, що скорочує витратну частину Товариства на 1,85 %; втрати технологічного скрапленого газу; газ природний на власні потреби та держпівірка приладів, а ПАТ «Дніпропетровськгаз» не контролювало ці витрати. Товариство не скорочувало витрати, а закладало у витратну частину вартість скрапленого газу, що придбався за ринковими цінами, який дорожчий майже у 3,5 рази ніж його вартість на спецаукціонах, до статей «втрати» (таблиця 7).

За результатом аналізу документів, а саме наказів, калькуляцій, розрахунків ПАТ «Дніпропетровськгаз» з'ясовано, що впродовж 2014 року стаття витрат (п.3 найменування показників): «компенсація експлуатаційних витрат, пов'язаних з реалізацією скрапленого газу» взята ним за основу при розрахунку ціни на скраплений газ для побутових потреб населення (у балонах).

Разом із цим, розрахунок вартості продукції (товарів, робіт послуг) здійснюється суб'єктами господарювання, виходячи безпосередньо з їх господарсько – фінансових показників та витрат, які пов'язані з тією чи іншою діяльністю. Навіть, якщо суб'єкти господарювання, є учасниками одного ринку, виробнича собівартість їх продукції (товарів, робіт послуг) відрізняється між собою за статтями витрат (загальновиробничі, адміністративні, витрати на збут, інші).

Оскільки ТОВ «Дніпрорегіонгаз» ведеться загальний облік витрат і за його інформацією розподіляється пропорційно згідно наданих фактичних експлуатаційних витрат, пов'язаних з реалізацією скрапленого газу населенню, юридичним особам, відшкодування витрат повинні бути пропорційними. Проте, Суб'єкт господарювання, в особі ПАТ «Дніпропетровськгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз», використовував інший порядок формування вартості скрапленого газу для побутових потреб населення (в балонах). Зазначене твердження підтверджується наступним.

Як зазначалось вище, експлуатаційні витрати ТОВ «Дніпрорегіонгаз» не відображали його реальні витрати, пов'язані з виконанням Договору доручення від 01.11.2013 року № 01/01/11.

За інформацією ТОВ «Дніпрорегіонгаз» реалізацію скрапленого газу для юридичних осіб (в балонах) та реалізацію скрапленого газу через АГЗС, крім нього здійснювала значна кількість суб'єктів господарювання.

ТОВ «Дніпрорегіонгаз» зазначено, що визначення вартості скрапленого газу для господарських потреб юридичних осіб (в балонах), та у якості моторного палива через АГЗС у 2014 році ним здійснювалось виходячи з ринкових цін, які склались на ринку.

З аналізу фактичних витрат Товариства при реалізації скрапленого газу для господарських потреб юридичних осіб (в балонах) за 2014 рік, з'ясовано, що статті витрат є однаковими і не відрізняються від статей витрат ТОВ «Дніпрорегіонгаз», пов'язаних з реалізацією скрапленого газу для побутових потреб населення (в балонах). Таким чином, у разі вилучення з цін на газ у балонах, для обох категорій споживачів, вартості газу (в залежності від категорії), технологічні витрати ТОВ «Дніпрорегіонгаз» повинні були б бути

однаковими, або відрізнятися на різницю прибутковості. Проте, порівняння цих показників, наведене в Таблиці №6, показало наступне.

Таблиця №6.

Віднесення витратної частини та прибутку ТОВ «Дніпрорегіонгаз» на ринку реалізації скрапленого газу у балонах для населення та юридичних осіб			
Період	<i>Реалізація скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах)</i> Монопольний ринок	<i>Реалізація скрапленого газу у балонах (юридичним особам до 1 тонни)</i> Конкурентний ринок	<i>Реалізація скрапленого газу у балонах (юридичним особам понад 4 тонни)</i> Конкурентний ринок
1 квартал 2014 року	108,385 грн./ балон 21 кг.	92,02 грн./ балон 21 кг.	55,06 грн./ балон 21 кг.
2 квартал 2014 року	123,505 грн./ балон 21 кг.	108,98 грн./ балон 21 кг.	63,84 грн./ балон 21 кг.
3 квартал 2014 року	123,505 грн./ балон 21 кг.	82,85 грн./ балон 21 кг.	32,24 грн./ балон 21 кг.
4 квартал 2014 року	109,807 грн./ балон 21 кг.	110,42 грн./ балон 21 кг.	57,76 грн./ балон 21 кг.

Як приклад, у 1 кварталі закупівля ТОВ «Дніпрорегіонгаз» 1 тони газу дорівнювала 9658,08 грн. (Таблиця №1), 1 кг відповідно 9, 658 грн.

$9,658 \text{ грн.} \times 21 \text{ кг} = 202,82 \text{ грн.}$ (балон 50 літрів).

За інформацією, наданою ТОВ «Дніпрорегіонгаз», скраплений газ для юридичних осіб за балон у 2014 році (період 01.01.- 19.05.2014 року) реалізовувалася за цінами 257,88 - 294,84 грн.

$257,88 \text{ грн.} - 202,82 \text{ грн.} = 55,06 \text{ грн.}$

Як зазначено у Таблиці №6 експлуатаційні витрати ТОВ «Дніпрорегіонгаз» для побутових потреб населення (у балонах) у першому кварталі 2014 року становили 87,36 грн. на 1 балон (21 кг.), а Товариство було здатне відшкодувати ці витрати при реалізації скрапленого газу в балонах юридичним особам у розмірі - 55,06 грн./ балон 21 кг, нижче виробничої собівартості.

Реалізація товарів за цінами нижчими від виробничої собівартості (межа беззбитковості) для суб'єкта господарювання, метою діяльності якого є отримання прибутку, не має економічної доцільності. Така ринкова поведінка більш характерна для суб'єктів, які встановлюють монополюно низькі ціни для створення бар'єрів вступу на ринок інших суб'єктів господарювання.

У ході розгляду справи ТОВ «Дніпрорегіонгаз» повідомило, що загальний об'єм скрапленого газу, доставленого автотранспортом в межах Дніпропетровської області, окрім м. Кривий Ріг та Криворізького району, становить - 1817,8 т. Витрати на доставку скрапленого газу споживачам за 2014 рік, в межах вищевказаного регіону, склали - 1754909,87 грн. без ПДВ. Фактична вартість доставки 1 балону населенню складала 24,17 грн. без ПДВ, вартість доставки 1 балону юридичним особам – 3,63 грн. без ПДВ. Заміна вентиля з врахуванням самої вартості вентиля (на сьогодні його вартість складає 80 грн./шт., фарбування балонів включені до складу витрат, понесених при реалізації скрапленого газу населенню в балонах, тоді як при реалізації скрапленого газу юридичним особам в балонах ці витрати враховуються окремо та розрахунки за ці роботи та вартість матеріалів, понесених при їх виконанні, проводяться згідно затверджених калькуляцій по підприємству.

Такі пояснення Товариства не можливо прийняти з наступних підстав.

Розшифрування фактичних експлуатаційних витрат при реалізації скрапленого газу для побутових потреб населення та юридичним особам в балонах в межах Дніпропетровської області (крім м. Кривий Ріг та Криворізького району) показало наступне,

Базовий період – 2014 рік

Реалізація населенню – 1446 т. (80,6%)

Реалізація юридичним особам – 348т. (19,4%)

1794(1446 +348 т.) - 1817,8 т. на 23,8 т. менше ніж зазначено Товариством

Таблиця 7

Статті витрати	Всього витрат	Витрати, пов'язані з реалізацією населенню	Витрати, пов'язані з реалізацією юридичним особам
Прямі експлуатаційні витрати, грн. у тому числі:	10861603,22	8830599,11 (81,3%)	2031004,11 (18,7%)
23 Основна зарплата	1722768,64	1388586,09 (80,6%)	334182,55 (19,4%)
23 Втрати виробничі скрапленого газу	696981,56	561781,12 (80,6%)	135200,44 (19,4%)
23 Втрати технологічні скрапленого газу	656501,24	529153,17 (80,6%)	127348,07 (19,4%)
23 Інші витрати	503551,21	405872,38 (80,6%)	97678,83 (19,4%)
23 Паливно – мастильні матеріали	378807,29	330 077,78 (87,14%)	48729,51 (12,86%)
23 Матеріальні витрати	74908,46	62892,64 (83,96%)	12015,82 (16,04%)

Фактичні прямі експлуатаційні витрати, пов'язані з реалізацією скрапленого газу населенню, які вказувало ТОВ «Дніпрорегіонгаз», на одиниці товару, лише на 0,7% перевищували фактичні прямі експлуатаційні витрати, пов'язані з реалізацією скрапленого газу юридичним особам, відтак не могли призвести до майже подвійної різниці в показниках, зазначених у Таблиці 6.

Наведені дані свідчать про те, що списання нормативних витрат скрапленого газу для обох категорій проводилось ТОВ «Дніпрорегіонгаз» за однаковою ціною, при тому, що, як зазначалось, вартість газу для потреб населення в 3,5 рази була дешевша. У такий спосіб ТОВ «Дніпрорегіонгаз» завищило вартість списаного на витрати скрапленого газу на суму 783438 грн. (витрати виробничі – 401272; витрати технологічні – 382166), що призвело до завищення вартості 1 балона для населення на 11,40 грн.

У такому списанні витрат було зацікавлене не тільки ТОВ «Дніпрорегіонгаз», а і ПАТ «Дніпропетровськгаз» оскільки, тим самим, збільшувалась кількість балонів реалізованого газу побутовим споживачам, чим збільшувалася його прибуткова частина, згідно з договором дорученням.

Також було зазначено, що Товариство понесло значні витрати із заміни газових вентилів на балонах. Згідно оборотного рахунку № 20 за 2014 рік було встановлено що Товариство використало 1633 вентилів із середньою вартістю 27.18 грн. За документами, наданими до територіального відділення, Товариства встановило газових вентилів на балони для юридичних осіб за договором - 157 шт. Таким чином, для побутових потреб населення скрапленого газу в балонах було встановлено 1476 шт. Тобто, під заміну газового крану підлягало 2,1 % від загальної вартості (1476 вентилів/ 70152 балони * 100 = 2,1%, 1473,2 т * 1000/21 = 70152 балони було реалізовано у 2014 році) і у співвідношенні на кожний балон Товариство витратило 0,57 грн.

Як зазначалося вище з аналізу фактичних експлуатаційних витрат за 2014 рік, пов'язаних з реалізацією скрапленого газу для побутових потреб населення та юридичним особам в балонах в межах Дніпропетровської області (крім Кривий Ріг та Криворізького району) Товариство показало витрати які віднесені майже пропорційно до обсягів реалізованого скрапленого газу і незначні витрати при заміні газового крану на балонах. Таким чином, територіальне відділення не отримало документів (фактичні витрати Товариства), які б свідчили про існування додаткових витрат, які б суттєво вплинули на витрати з доставки скрапленого газу населенню або на придбання матеріалів для юридичних осіб, тому відсутні підстави для врахування вказаних заперечень.

Відтак за результатом аналізу інформації, наведеної у таблиці 6 з'ясовано, що ТОВ «Дніпрорегіонгаз», значно завищувало експлуатаційні витрати, пов'язані з реалізацією скрапленого газу для побутових потреб населення (в балонах), на ринку де займало монополіне (домінуюче) становище ніж на інших товарних ринках.

Завищення експлуатаційних витрат ТОВ «Дніпрорегіонгаз» підтверджується також аналізом, здійсненим територіальним відділенням, в частині встановлення цін реалізації скрапленого газу через АГЗС.

Беручи до увагу інформацію ТОВ «Дніпрорегіонгаз», яка наведена у Таблиці №1, територіальним відділенням з'ясовано, зокрема, що у 1 кварталі 2014 року реалізація скрапленого газу через АГЗС 1 тони складала: 11107,92 грн. при цьому закупівля скрапленого газу придбаного поза спецаукціонів 1 тони дорівнювала: 9658,08 грн., таким чином різниця між закупівлею скрапленого газу придбаного поза спецаукціонів та ціною реалізації скрапленого газу через АГЗС складала 1449,84 грн. за тону. (різниця між цінами придбання та реалізації).

У 4 кварталі 2014 року відповідно розрахунків - 1910,53 грн.

Разом з цим, експлуатаційні витрати, які ТОВ «Дніпрорегіонгаз» подавало ПАТ «Дніпропетровськгаз» на виконання Договору доручення від 01.11.2013 року № 01/01/11 дорівнювали у I кварталі 2014 року - 4161,94 грн. за тону. У 4 кварталі 2014 року відповідно розрахунків – 4263,05 грн. за тону.

Як показало дослідження та розслідування цієї справи, за конкурентних умов, змагаючись за споживача, ТОВ «Дніпрорегіонгаз», вживало заходи щодо мінімізації витрат та встановлення конкурентної ціни на скраплений газ для господарських потреб юридичних осіб (в балонах) та скраплений газ для реалізації через АГЗС, а встановлення ціни з завищенням рівня витрат, на скраплений газ для побутових потреб населення (у балонах) стало можливим за умови відсутності конкурентного тиску з боку інших суб'єктів господарювання.

Виходячи з вищевикладеного, не вбачається належного економічного обґрунтування експлуатаційних витрат ТОВ «Дніпрорегіонгаз», взятих за основу при розрахунку цін скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах) на виконання Договору доручення від 01.11.2013 року № 01/01/11. Надані ТОВ «Дніпрорегіонгаз» експлуатаційні витрати, пов'язані з реалізацією скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах) майже в тричі, за результатом розрахунків територіального відділення, перевищували фактичні експлуатаційні витрати ТОВ «Дніпрорегіонгаз», зокрема, пов'язані з реалізацією скрапленого газу через АГЗС та майже вдвічі для господарських потреб юридичних осіб (в балонах).

Таким чином, протягом 2014 року ТОВ «Дніпрорегіонгаз» завищував власні експлуатаційні витрати, зокрема, за рахунок збільшення та не пропорційного віднесення витрат, понесених Товариством, та закладення у витратну частину витрат не пов'язаних з виконанням Договору-доручення від 01.11.2013 року № 01/01/11, а ПАТ «Дніпропетровськгаз», в свою чергу, не перевіряло показники, які йому надавало ТОВ «Дніпрорегіонгаз» на предмет їх відповідності та затверджувало наказами «Про встановлення ціни на скраплений газ для побутових потреб населення» ціни реалізації скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах), що призвело у 2014 році до встановлення завищеної ціни на скраплений газ (у балонах) для побутових потреб населення, з його подальшою реалізацією за такою ціною.

Скраплений газ для побутових потреб населення (у балонах) протягом 2014 року реалізовувався за цінами, які мали завищені показники витрат, що в свою чергу могло ущемлювати інтереси споживачів.

У 2015-2016 роках, за результатом аналізу документів та пояснень, отриманих від ТОВ «Дніпрорегіонгаз» та ПАТ «Дніпропетровськгаз» з'ясовано, що порядок формування цін на скраплений газ змінився, виходячи з наступного.

Відпускні ціни ТОВ «Дніпрорегіонгаз» у 2015 – 2016 роках на скраплений газ для юридичних осіб та населення у балонах наведені у Таблиці №8.

Таблиця №8

Дата	Юридичні особи (у балонах)	грн./балон	Дата	Населення (у балонах)	грн./балон
26.10.2014		398,32			
06.03.2015		558,18	16.03.2015		218,99
21.04.2015		398,58			
26.10.2015		473,176			

20.01.2016		417,06	01.03.2016		279
08.08.2016		448,56			
28.08.2017		670,32			

Таблиця №9

Віднесення витратної частини та прибутку ТОВ «Дніпрорегіонгаз» на ринку реалізації скрапленого газу у балонах для населення та юридичних осіб		
Період	Монопольний ринок (населення)	Конкурентний ринок (юридичні особи)
06.03.- 20.04. 2015 року	159,77 грн./ балон 21 кг.	361,83 грн./ балон 21 кг.
08.08. 2016 року - 21.08.2017 року	39,82 грн./ балон 21 кг.	165,51 грн./ балон 21 кг.
22.08. 2016 року - 27.08.2017 року	99,08 грн./ балон 21 кг.	165,51 грн./ балон 21 кг.

Як приклади, відповідно документів, наданих ТОВ «Дніпрорегіонгаз», закупівля 1 тони газу у березні 2015 року дорівнювала 9350 грн., 1 кг відповідно 9,35 грн.

$9,35 \text{ грн.} \times 21 = 196,35 \text{ грн.}$ (балон 50 літрів)

Скраплений газ для юридичних осіб (Таблиця №8) у період з 06.03. по 20.04 2015 року був за ціною 558,18 грн.

$558,18 \text{ грн.} - 196,35 \text{ грн.} = 361,83 \text{ грн.}$

Відповідно документів, наданих ТОВ «Дніпрорегіонгаз», експлуатаційні витрати за 2015 рік по виду діяльності - реалізації скрапленого газу населенню відповідно до Договору доручення від 12.01.2015 року № Д-15 складала:

Обсяги реалізації (тон) – 1270,57 тон

Разом витрат (грн.) – 7615492 грн.

Таким чином, середня ціна 1 тони газу для населення дорівнювала - 7608 грн., 1 кг. відповідно 7,61 грн.

$7,61 \text{ грн.} \times 21 = 159,77 \text{ грн.}$ (балон 50 літрів).

$218,99 \text{ грн.} - 159,77 \text{ грн.} = 59,22 \text{ грн.}$

Закупівля 1 тони газу у липні 2016 року дорівнювала 13500 грн., 1 кг відповідно 13,50 грн.

$13,50 \text{ грн.} \times 21 = 283,50 \text{ грн.}$ (балон 50 літрів)

Скраплений газ для юридичних осіб (Таблиця №8) у період з 08.08. 2016 року по 27.08.2017 року був за ціною 448,56 грн.

$448,56 \text{ грн.} - 283,50 \text{ грн.} = 165,51 \text{ грн.}$

Відповідно документів, наданих ТОВ «Дніпрорегіонгаз», експлуатаційні витрати за 2016 рік по виду діяльності - реалізації скрапленого газу населенню відповідно до Договору доручення від 12.01.2015 року № Д-15 складала:

Обсяги реалізації (тон) – 482,523 тон

Разом витрат (грн.) – 6172027 грн.

Таким чином, середня ціна 1 тони газу для населення дорівнювала - 8519 грн., 1 кг. відповідно 8,52 грн.

$8,52 \text{ грн.} \times 21 = 178,92 \text{ грн.}$ (балон 50 літрів).

$218,74 \text{ грн.} - 178,92 \text{ грн.} = 39,82 \text{ грн.}$

$279 \text{ грн.} - 178,92 \text{ грн.} = 100,08 \text{ грн.}$

Фактичні експлуатаційні витрати понесені при реалізації скрапленого газу в балонах в межах Дніпропетровської області, крім м. Кривий Ріг та Криворізького району за 2015 року наведені у Таблиці 9.

Отже, витратна частина та прибуток ТОВ «Дніпрорегіонгаз» на ринку реалізації скрапленого газу у балонах для населення у 2015-2016 роках значно зменшилися в

порівнянні з витратною частиною та прибутком для юридичних осіб. (дивитись Таблицю №6).

Таблиця №10.

Статті витрати	Витрати, пов'язані з реалізацією населенню	Витрати, пов'язані з реалізацією юридичним особам
Разом витрат, грн.	7 615 492 (78,95%)	2 030 013 (21,05%)
Прямі витрати, грн.	5 276 590 (79,35%)	1 372 966 (20,65%)
Загальновиробничі витрати, грн..	394 007 (79,09%)	104 172 (20,91%)
Адміністративні витрати, грн.	622 343 (79,09%)	164 542 (20,91%)
Витрати на збут, грн.	1 322 552 (77,3%)	388 332 (22,7%)

Як вбачається з Таблиці №10, розподіл витратної частини (в % співвідношенні) ТОВ «Дніпрорегіонгаз», пов'язаної з реалізацією скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах) однаковий, як для юридичних осіб так і для населення.

Таким чином, за результатом аналізу документів, наданих ТОВ «Дніпрорегіонгаз», які стосувались порядку формування ціни на скраплений газ для побутових потреб населення (у балонах) у 2015-2016 роках з'ясовано, що Суб'єктом господарювання, у складі ПАТ «Дніпропетровськгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз» вживались заходи по припиненню дій, що призвели у 2014 році до встановлення завищеної ціни на скраплений газ (у балонах) для побутових потреб населенню, з його подальшою реалізацією за такою ціною.

Водночас з цим, дослідження і розслідування аналізу порядку формування цін на скраплений газ у 2015-2016 роках дозволили підтвердити, що у 2014 році Суб'єктом господарювання, у складі ПАТ «Дніпропетровськгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз» встановлювались завищені ціни на скраплений газ (у балонах) для побутових потреб населення, з його подальшою реалізацією за такою ціною.

Ринок товару – це природно утворена система соціально-економічних відносин, в межах яких відбувається товарообмін між людьми, обмін інформацією про ціни на товари та послуги, а також середовище, де постійно іде змагання між ринковими силами – між продавцями за покупців та між споживачами за ресурси (продукцію, послуги). Основна риса цього механізму полягає в тому, що він дозволяє найбільш ефективно встановити баланс між попитом та пропозицією за рахунок формування справедливої ціни.

За умов значної конкуренції на ринку, відбувається змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, що є змістом поняття конкуренції згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Разом з цим, суб'єкти господарювання, що займають домінуюче становище володіють такою ринковою владою, яка дозволяє їм не залежати від взаємодії ринкових сил (конкурентів та споживачів) та набути можливості визначати умови обороту товарів на ринку.

Суб'єкт господарювання, у складі ПАТ «Дніпропетровськгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз», в умовах значної конкуренції на ринку реалізації скрапленим газом (у балонах) для побутових потреб населення, був би вимушений зменшувати експлуатаційні витрати та застосовувати ринкову ціну (вартість), яка мала б існувати за наявності значної, ефективної конкуренції, а саме: задовольняла потреби населення, компенсувала витрати Товариства та забезпечувала отримання розумного прибутку, для утримання своєї позиції на ринку.

В той же час, в умовах монополізації ринку Суб'єкт господарювання, у складі ПАТ «Дніпропетровськгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз», скористався своїм ринковим становищем та застосував порядок розрахунку, з завищенням показників витрат, наслідком якого стало завищення ціни на скраплений газ (у балонах) для побутових потреб населення.

Копію подання з попередніми висновками у справі №37/06-03-1/15 отримано посадовими особами ПАТ «Дніпропетровськгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз» 08.12.2017 року.

На подання про попередні висновки у справі ТОВ «Дніпрорегіонгаз» зазначило (початок цитати): «Товариство погоджується з тим, що ціни на скраплений газ для побутових потреб населення у 2014 році були не в повній мірі економічно обґрунтованими у порівнянні з існуючим конкурентним ринком - реалізації скрапленого газу в балонах для юридичних осіб. Слід зазначити, що в період 2015-2016 років та I півріччя 2017 року (за результатом перевірки АМКУ у 2017 році) Товариством були здійснені необхідні заходи для встановлення економічно обґрунтованої ціни на скраплений газ для побутових потреб населення.» (кінець цитати).

На засіданні адміністративної колегії ТОВ «Дніпрорегіонгаз» звернулось з проханням визначити штрафні санкції у розмірі: ТОВ «Дніпрорегіонгаз» - 60 000 (шістдесят тисяч) гривень та складі ПАТ «Дніпропетровськгаз» - 8 000 (вісім тисяч) гривень, з урахуванням того, що саме ТОВ «Дніпрорегіонгаз», встановлювало протягом 2014 року завищену ціну на скраплений газ для побутових потреб населення (у балонах) з завищеними показниками експлуатаційних витрат та відповідно несе більшу відповідальність.

Інших пояснень та заперечень, які могли б вплинути на прийняття цього рішення, Суб'єктом господарювання, у складі складі ПАТ «Дніпропетровськгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз», не надано.

Зважаючи на ринкове становище, дії Суб'єкта господарювання, у складі публічного акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації «Дніпропетровськгаз» (і.к. 03340920) та товариства з обмеженою відповідальністю «Дніпрорегіонгаз» (і.к.38873258) щодо встановлення протягом 2014 року завищеної ціни на скраплений газ для побутових потреб населення (у балонах) з завищеними показниками експлуатаційних витрат та його подальшою реалізацією за такою ціною, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції передбачене пунктом другим статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначене пунктом першим частини другої статті 13 цього Закону, у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах), шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Відповідно до абзацу другої частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», з урахуванням положень частини четвертої цієї статті, за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом другим статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «Дніпрорегіонгаз» за 2016 рік, згідно «Звіту про фінансові результати» Ф. 2 , становить [інформація з обмеженим доступом].

Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ПАТ «Дніпропетровськгаз» за 2016 рік, згідно «Звіту про фінансові результати» Ф.2, становить [інформація з обмеженим доступом].

При визначенні суми штрафу враховано:

Порушення законодавства про захист економічної конкуренції визнано.

Враховуючи викладене, керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 та 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 26 та 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 року № 5 (в редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 року №169-р, із змінами),

зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 року за № 90/299, адміністративна колегія

ВИРІШИЛА:

1. Визнати відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» становище Суб'єкта господарювання, у складі публічного акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації «Дніпропетровськгаз» (і.к. 03340920) та товариства з обмеженою відповідальністю «Дніпрорегіонгаз» (і.к.38873258), протягом 2014-2016 років в територіальних межах Дніпропетровської області, крім м. Кривий Ріг та Криворізького району монопольним (домінуючим) на ринку реалізації скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах), оскільки на цьому ринку у нього не було жодного конкурента.

2. Визнати дії Суб'єкта господарювання, у складі публічного акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації «Дніпропетровськгаз» (і.к. 03340920) та товариства з обмеженою відповідальністю «Дніпрорегіонгаз» (і.к.38873258) щодо встановлення протягом 2014 року завищеної ціни на скраплений газ для побутових потреб населення (у балонах) з завищеними показниками експлуатаційних витрат та його подальшою реалізацією за такою ціною, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції передбачене пунктом другим статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначене пунктом першим частини другої статті 13 цього Закону, у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах), шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. Відповідно до абзацу другого частини другою статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», з урахуванням положень частини четвертої цієї статті, за вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зазначене у п. 2 резолютивної частини цього рішення, накладити штраф на Суб'єкта господарювання, у складі публічне акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Дніпропетровськгаз» (і.к. 03340920) та товариства з обмеженою відповідальністю «Дніпрорегіонгаз» (і.к.38873258), на загальну суму 68 000 тисяч гривень, а саме: на публічне акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Дніпропетровськгаз» (і.к. 03340920) у розмірі 8 000 (вісім тисяч) гривень та товариства з обмеженою відповідальністю «Дніпрорегіонгаз» (і.к.38873258) у розмірі 60 000 (шістдесят тисяч) гривень.

Голова
адміністративної колегії

О. Я. ТУРКОВСЬКИЙ